

Dönem : 4

Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ

S. Sayısı : 202

Aydın Milletvekili Nahit Menteşe ve 2 Arkadaşının, 5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanununun 56 ncı Maddesinin Tadiline Dair Kanun Teklifi ve Plan Komisyonu Raporu (2/183)

Millet Meclisi Başkanlığına

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 56 ncı maddesinin Tadiline Dair Kanun Teklifimiz, gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Aydın
N. Menteşe

Trabzon
Ö. Çakıroğlu

Balıkesir
C. Bilgehan

GEREKÇE

1. Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevi esnasında malul kalan subay ve astsubaylar, sakatlıklarına göre 1 ve 6 derece üzerinden maluliyetleri tespit edilerek emekliye sevk edilirler. Emekli maaşlarına da 1.nci derece için % 60 ve 6 ncı derece için de % 15 maluliyet zammı ilâve edilir.

Muvazzaf, yedek ve gönüllü erlerin silâh altında buldukları esnada veya celp ve terhisleri için vazifeli olanların gözetimi altındaki sevklerinde ve Yedek Subay Okulu öğrencilerinin gerek okulda ve gerekse okuldan önceki hazırlık kıtasında vazife malülü olmaları halinde kendilerine, 5434 sayılı Kanunun 56 ncı maddesine göre

T.L.

1 nci derece vazife malülü için :	75
2 nci » » » » :	65
3 ncü » » » » :	55
4 ncü » » » » :	50
5 nci » » » » :	45
6 ncı » » » » :	40 T.L. aylık bağlanmakta idi.

2. Sonradan çeşitli kanunlarla yapılan zamlarla birlikte bu aylıklar : Altıncı dereceden başlamak sureti ile maluliyet derecelerine göre; 126,90 - 142,76 - 158,62 - 174,48 - 206,21 - 237,94 liraya çıkarılmış olup, 669 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 1 . 3 . 1966 tarihine kadar er aylıkları bu şekilde ödenmiştir.

Bilâhara, 669 sayılı Kanunla, alt sınır aylıkları ihdas edilerek, emekli, âdi malullük, vazife malüllüğü, dul ve yetim aylıklarının 250, liradan aşağı olmayacağı hükme bağlanmış ve 8 . 7 . 1971 günlü 1425 sayılı Kanunlada emekli, adi malullük ve vazife malüllüğü aylıklarının alt sınırı 539, lira olarak tespit edilmiştir.

Bu suretle, bir ilâ 6 ncı derece arasında malul kalan erlere, maluliyet dereceleri dikkate alınmadan seyranen aynı miktar aylık bağlanmakla, erlerin derece üzerinden emekliye ayrılmalarının anlamı kalmamıştır.

Görev esnasında, iki gözünü, iki kolunu, iki bacağıny veyahut aklını kaybederek çalışma kabiliyetlerini yüzde yüz yitirmiş olanlar (ki bunlara tarla bekçiliği dahi verilmemektedir.) parmağındaki arızadan dolayı 6 ncı dereceden malul olan erler arasında fark gözetilmemesinin hakkaniyet ve adalet anlayışı ile bağdaşmayacağı gayet açıktır.

3. Ayrıca görev malulleri için tespit edilmiş olan alt sınır aylığı da bugünkü şartlara göre normalin altındadır. Saniyen, aile ocağından, köyünden sapaşğlam teslim alınıp, bir parmağı dahi olsa sakat olarak iade edilen vatan evlâdının, emekli veya adi malul ile aynı muameleye tabi tutulması, sosyal adalet prensiplerine, Anayasa ve insan haklarına saygılı devletimizin prensiplerine de aykırıdır. Harbin bir görev olduğu halde, harpte malul kalanlara evvelâ görev malulü aylığı bağlandığı gözönünde tutulursa, görev malulünün diğerlerinden biraz daha farklı olması açıkça belirir.

Ayrıca, evvelce vatanî hizmet tertibinden bağlanan aylık için, 500 lira ölçü alınmış iken, bu miktar günün şartları gözönünde tutularak; 1960 yılında 1 500 liraya ve 1971 yılında ise 1 800 liraya yükseltilmiştir.

Bugün asgarî işçi saat ücreti Ankara'da 23.50 lira dır ki, aylığı 30 gün üzerinden 705 liradır. Buna göre, görev malulleri erlerinde aylıklarının alt sınırının, yani 6 ncı derece görev malulü erin aylığının 700 lira olması zaruridir.

Memur emeklilerin maaşları 1425 sayılı Kanunla kat sayısı esasına göre ayarlanmakta, dul yetimlerinin dahi istikballeri garanti altına alınmıştır. Bundan böyle hayat pahalılığından veya paranın iştirâ gücünü kaybetmesinden dolayı mutazzarır olmayacaklardır. Malul erler ise, bu gibi hallerde, yeni bir kanunla maaşları tespit edilinceye kadar bir kat daha sefaletle sürük'leneceklerdir.

Erlere her ne kadar iştirakçi değiller ise de, kendilerine bağlanan aylık sadaka olmayıp, görevleri esnasında kaybettikleri uzuvlarının karşılığı ve vatan uğruna gösterdikleri cesaret ve fedakârlığının mükafatıdır.

Bu vatan evlâtlarını kısmen olsun sefaletten kurtarmak ve onore etmek için görev malullüğü alt sınır aylığının en az 700 lira olarak tespit edilmesi zaruridir. Ayrıca, bu alt sınır esas tutularak malullük derecelerine göre bağlanacak aylıkların memur ve emekliler gibi kat sayısı esasına göre tespit edilmesi ile, hem görev malulleri arasındaki fark gözetilecek ve hem de, ileride alt sınırın değiştirilmesi zorunluğunda kalınmayacak ve dereceler arasındaki fark da daima muhafaza edilebilecektir.

Bütçe ve Plan Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Bütçe Plan Komisyonu

Esas No. : 2/183

Karar No. : 69

26 . 6 . 1975

Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuza havale buyrulan «Aydın Milletvekili Nahit Menteşe ve 2 arkadaşının, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 56 ncı maddesinin tadiline dair Kanun teklifi», Maliye Bakanlığı ve Emekli Sandığı temsilcilerinin de hazır bulunduğu oturumda incelendi ve görüşüldü;

Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görev esnasında malul kalan Subay ve Astsubaylar, maluliyetlerinin tespitinden sonra emekliye sevk edilmektedirler. Bu durumda olanların emekliye sevkleri sırasında bağlanan emekli maaşlarına, 1 - 6 derece arasında değerlendirilmesi yapılan maluliyetlerine göre % 60 - % 15 maluliyet zammı ilâve edilmektedir.

Diğer taraftan muvazzaf, yedek ve gönüllü erlerin gerek silâh altında buldukları sırada ve gerekse celp ve terhisleri için vazifeli olanların gözetimi altındaki sevklerinde, Yedek Subay öğrencilerinin okulda ve hazırlık kıtasında vazife malulü olmaları halinde kendi'lerine 5434 sayılı Yasanın 56 ncı maddesi ile 1 ve 6 ncı dereceler arasında 75 - 40 lira aylık bağlanmaktaydı.

Başlangıçta 75 ve 40 lira olarak tespit edilen aylık tutar, sonradan çeşitli yasalarla günün koşullarına uygun duruma getirilmeye çalışılmış ve 1 . 3 . 1966 tarihinde yürürlüğe giren 669 sayılı yasaya kadar bu miktara 126.90, 142.76, 158.62, 174.48, 206.21, 237.94 lira olarak ödenmiştir.

1 . 3 . 1966 tarihinde yürürlüğe giren 669 sayılı Yasa bu tarihe kadar tatbik edilen 1 - 6 derece arasındaki maluliyet derecelerini kaldırmış ve yerine alt sınır aylıkları ihdas edilmiştir.

Buna göre; emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylıklarının 250 liradan aşağı olmayacağı hükme bağlanmış, daha sonra çıkarılan 1425 sayılı yasaya göre bu miktar 539 liraya çıkarılmıştır.

Ancak, son olarak 1971 yılında tespit edilen 539 liranın bu günkü hayat şartları ve geçinme endekslerinin çok altında kaldığı bir gerçektir. Bununla beraber maluliyet derecesi dikkate alınmayan ve iki gözü kör olan iki ayağı kesilenle bir parmağı arızalanan kimsenin aynı ölçülerde değerlendirilmesi hak ve adalet ölçüleri ile bağdaşmamaktadır.

Söz konusu teklif hem maluliyet derecelerini, yeniden tespit etmekte ve hem de bu gün bir işçinin alacağı asgari ücret ölçüsünde, 700 lira taban tespiti esasını getirmektedir. Katsayı 9 olduğuna göre bu günkü karşılığı $160 \times 9 = 1440$ lira taban tespit edilmektedir.

Bir haksızlığın giderilmesi açısından hazırlanarak komisyonumuza intikal etmiş olan teklif komisyonumuzca da uygun mütalaa edilmiş ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Maddelerin müzakeresi sırasında verilen bir önerenin kabulü ile yapılacak ödemelerin daha esaslı kuralara bağlanması, açısından değişiklik yapılmış ve bir nevi echell-mobule sistemi getirilmiş, Geçici Madde, Geçici Madde 1 olarak aynen, ayrıca bu kanundan yararlanacakların müracaat sürelerinin 1 yıla kadar uzatılmasını teminen Kanuna Geçici 2 nci maddenin ilâvesiyle,

Yürürlük ve Yürütmeyi düzenliyen teklifin 2 ve 3 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkan Aydın <i>İ. Sezgin</i>	Sözcü Kayseri <i>H. Nakiboğlu</i>	Kâtip Elâzığ <i>H. Buz</i>
Ankara <i>H. T. Toker</i>	Giresun <i>O. Yılmaz</i>	Gümüşhane <i>T. Yücel</i>
Isparta <i>A. İ. Balım</i>	İçel <i>İ. Göktepe</i>	İstanbul <i>A. N. Ölçen</i>
İstanbul <i>M. Parlar</i>	Kars <i>K. Okyay</i>	Kayseri <i>C. Cebeci</i>
Kocaeli <i>S. Akay</i>	Kütahya <i>İ. Ersoy</i>	Kütahya <i>M. Ersoy</i>
Malatya <i>A. Karaaslan</i>	Manisa <i>H. Okçu</i>	Manisa <i>G. Sevilgen</i>
Niğde <i>H. Özalp</i>	Ordu <i>B. Taranoğlu</i>	Samsun <i>D. Kitaplı</i>
Tekirdağ <i>Y. Alpaslan</i>	Tokat <i>H. Abbas</i>	Trabzon <i>Ö. Çakıroğlu</i>

AYDIN MİLLETVEKİLİ NAHİT MENTEŞE
VE 2 ARKADAŞININ TEKLİFİ

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 56 ncı maddesinin tadiline dair kanun teklifi

MADDE 1. — 7236, 1101 ve 1425 sayılı kanunlarla değişik 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 56. — Muvazzaf, yedek ve gönüllü erlerin; silâh altında buldukları esnada veya celp ve terhisleri için vazifeli olanların gözetimi altındaki sevklerinde, Yedek Subay Okulu öğrencilerinin gerek okulda, gerek okuldan evvelki hazırlık kıtasında vazife malulü olmaları halinde, kendilerine derecelerine göre, aşağıdaki göstergede yazılı miktarlarda er vazife malulü aylığı bağlanır.

Derece Er Vazife Malulü Aylığı Göstergesi

1	160 TL.
2	150 TL.
3	130 TL.
4	120 TL.
5	110 TL.
6	100 TL.

Ve bu göstergedeki er vazife malulü aylığı, 1425 sayılı Kanuna göre, her yıl Bütçe Kanununda kat sayısı olarak gösterilen rakamla çarpılarak ödenir.

Askerlik vazifesini başkasının yerine yaptığı anlaşılmalara aylık bağlanmaz.

Bağlanan aylıklar ödendikçe, faturası karşılığı Hazine'den alınır.

GEÇİCİ MADDE. — 1 . 1 . 1959 tarihinden evvel bağlanan vazife malullüğü aylığı alan erlerle, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa göre vazife malullüğü aylığı bağlanan erler de bu kanun hükümlerinden istifade ederler.

BÜTÇE PLAN KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 56 ncı maddesinin tadiline ve bu Kanuna 2 Geçici Madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 56 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu Kanuna aşağıdaki 2 Geçici Madde ilâve edilmiştir.

Madde 56. — Muvazzaf, yedek ve gönüllü erlerin silâh altında buldukları esnada veya celp ve terhislerinde (serbest sevkler dahil) sevkleri sırasında, Yedek Subay Okulu öğrencilerinin gerek okulda, gerek okuldan evvelki hazırlık kıtasında vazife malulü olmaları halinde, kendilerine, öğrenim durumlarına göre, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinde tespit edilen giriş derece ve kademe tutarlarının, daha önce Devlet Memuriyetinde bulunmuş olanlardan kazanılmış hak aylıkları veya emekli keseneğine esas aylıkları, sözü edilen giriş derece ve kademe tutarının üzerinde olanlara bu aylıkları emeklilik gösterge tablosunda karşılığı olan derece ve kademe tutarının, % 70'i üzerinden aylık bağlanır.

Bu suretle bağlanacak aylıklarına, maluliyet derecelerine göre, 55 ncı maddede gösterilen nispetlerde zam yapılır.

Askerlik vazifesini veya yedek subaylık hizmetini başkasının yerine yaptığı anlaşılmalara aylık bağlanmaz.

GEÇİCİ MADDE 1. — 1 . 1 . 1959 tarihinden evvel bağlanan vazife malullüğü aylığı alan erlerle, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa göre vazife malullüğü aylığı bağlanan erler de bu kanun hükümlerinden istifade ederler.

GEÇİCİ MADDE 2. — 5434 sayılı Kanunun 49 ncu maddesinde belirtilen süreler içerisinde müracaat edememiş olmaları nedeniyle aylık bağlanamamış bulunan muvazzaf, yedek ve gönüllü erler ile, Yedek Subay Okulu öğrencilerine veya bunların dul ve yetimlerine vazife malullüklerinin 5434 sayılı Kanunun ilgili maddesine göre tevsik edilmesi ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde T. C. Emekli Sandığına müracaat etmeleri halinde, müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır.

teklif

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bütçe Plan Komisyonunun kabul ettiği metin

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

